<u>בבית המשפט העליון</u>

ע"א 64438-09-26

לפני:	כבוד הנשיא יצחק עמית
המבקש:	מנהל מס ערך מוסף - גוש דן
	נ ג ד
המשיבות:	1. אורתם סהר תשתיות ובניה בע"מ 2. מליבו בנייה בע"מ 3. אורתם סהר הנדסה בע"מ
	בקשה לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת י' סרוסי) בע"מ 656-03-24 מיום 13.7.2026; תשובת המשיבות לבקשה; תגובת המבקש מיום 21.10.2026; תגובת המשיבות מיום 2.11.2026
בשם המבקש:	עו"ד חן אבידוב
בשם המשיבות:	עו"ד שי ברגר; עו"ד ראקל שיינוולד

<u>ה ח ל ט ה</u>

בקשה לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת י' סרוסי) בע"מ 656-03-24 מיום 13.7.2026, שבו התקבל ערעור המשיבות ונקבע כי הן זכאיות להחזר מס עסקאות בסך של כ-8.8 מיליון ש"ח.

1. המשיבות, חברות בפירוק, נתנו שירותי בנייה לחברות ולגופים יזמיים (להלן: המזמינים) שבמסגרתם התחייבו לבצע עבודות בנייה בתנאים ובמועדים מסוימים, וכן לספק תקופת בדק שבה יחויבו בתיקון פגמים וליקויים ככל שיתגלו לאחר גמר הביצוע. להבטחת התחייבויותיהן, המשיבות העמידו ערבויות בנקאיות אוטונומיות לטובת המזמינים. בהמשך, המשיבות נקלעו לקשיים כלכליים, ואף נפתחו בעניינן הליכי חדלות פירעון. בנסיבות אלה, המשיבות לא עמדו בהתחייבויותיהן כלפי המזמינים, שביקשו לחלט את הערבויות שהעמידו לטובתם. בגין הערבויות שחולטו, המשיבות הנפיקו הודעות זיכוי המקטינות את מחיר העסקה. המבקש סבר שחילוט הערבויות הוא למעשה פיצוי בגין נזק שאינו מאפשר הקטנה של מחיר העסקה ולכן הוציא למשיבות שומה ביחס לסכום זה. על החלטת המבקש הגישו המשיבות ערעור לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ה-1975 לבית המשפט המחוזי.

http://www.CapiTax.co.il/Attachments/44438-09-26.pdf

2. ביום 13.7.2026 ניתן פסק דינו של בית משפט קמא, אשר קיבל את ערעור המשיבות, כאמור. בית משפט קמא הבחין בין שני סוגים של תשלומים למזמינים – "הראשון, תשלום שנעשה באמצעות חילוט הערבות שנועד להשיב למזמינים תמורה עודפת ששילמו עבור עבודה שלא בוצעה או התחייבות שלא מולאה; והשני, תשלום שנעשה באמצעות חילוט ערבות שנועד לפצות את המזמינים עבור נזקים שנגרמו להם כתוצאה מאי-קיום ההתחייבויות של [המשיבות]". הגם שמדובר בשני סוגי תשלומים שונים, בית משפט קמא הגיע למסקנה כי למעשה בשני המקרים, הצדדים התאימו את התמורה ששולמה למשיבות לשווי העבודה שבוצעה על ידן בפועל, ולכן מדובר בהקטנת מחיר העסקאות שאותן דיווחו, המזכה בהחזר מס. משכך, נקבע כי המשיבות זכאיות להחזר מס בגין הערבויות שחולטו בסך כולל של כ-8.8 מיליון ש"ח, ובסך הכל, בתוספת ריבית והצמדה – כ-13 מיליון ש"ח.

3. על פסק הדין הגיש המבקש ערעור ולצדו הבקשה לעיכוב ביצוע שלפניי. המבקש טוען כי מאזן הנוחות נוטה לטובת עיכוב ביצוע פסק הדין נוכח העובדה שהמשיבות נמצאות בהליכי חדלות פירעון ויש להניח כי הכספים שיוחזרו להן ישמשו לפירעון חובותיהן באופן שיקשה על המבקש לקבל את הכסף בחזרה ככל שערעורו יתקבל. המבקש מטעים כי הדברים מקבלים משנה תוקף נוכח גובה הסכום מושא הערעור. מנגד, נטען כי עיכוב ביצוע פסק הדין לא יגרום למשיבות נזק שכן אין חשש כי המבקש, זרוע מרשויות המדינה, לא יעמוד בהתחייבויותיו ככל שערעורו יידחה. אשר לסיכויי הערעור, נטען בתמצית כי בית משפט קמא חרג מההלכה הפסוקה, שלפיה רק פיצוי בגין שירותים שלא ניתנו בפועל מאפשר הפחתת היקף עסקה המזכה בהחזר מס; וכי תוצאת פסק הדין מובילה לכך שהמשיבות ימוסו באופן שאינו תואם את המהות הכלכלית האמיתית של העסקאות.

בהחלטתי מיום 25.9.2026 ניתן עיכוב ביצוע פסק הדין של בית משפט קמא עד למתן החלטה אחרת והתבקשה תשובת המשיבות.

4. המשיבות מתנגדות לבקשה. בעיקרם של דברים, נטען כי המבקש לא עומד בנטל המוגבר המוטל עליו בבקשתו לעכב ביצוע של פסק דין כספי; כי אין בעובדה שהמשיבות מצויות בהליכי חדלות פירעון כשלעצמה כדי להצדיק עיכוב ביצוע; וכי על כל פנים, חלוקת כספים לנושים תעשה בכפוף להעמדת כתבי שיפוי בנקאיים שיבטיחו את השבת הכספים ככל שהערעור יתקבל, כך שמאזן הנוחות נוטה לטובת המשיבות. עוד נטען כי

סיכויי הערעור אינם גבוהים מכיוון שהערעור מבקש להתערב בקביעות עובדתיות של בית משפט קמא באשר למהות חילוט הערבויות, קביעות שבהן ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב; וכי חלק מטענות המבקש בערעור מהוות הרחבת חזית ולא נטענו בפני בית משפט קמא.

5. נוכח האמור בתשובת המשיבות, המבקש התבקש להודיע האם יש בהעמדת כתבי שיפוי בנקאיים כנגד חלוקת הכספים לנושים כדי להבטיח את החזר הכספים ככל שערעורו יתקבל. בתגובתו מיום 21.10.2026 עדכן המבקש כי בשל מספרם הרב של נושי המשיבות (מאות נושים כנטען), אין בכך כדי להבטיח את החזרת הכספים אליו ככל שערעורו יתקבל. לבקשתן, התאפשר למשיבות להשיב לתגובת המבקש.

6. לאחר שעיינתי בבקשה ובתשובה לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

נקודת המוצא היא כי אין בהגשת ערעור כדי לעכב את ביצוע ההחלטה עליה מערערים (תקנה 145(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018). על המבקש עיכוב ביצוע להוכיח כי סיכויי הערעור להתקבל טובים וכי מאזן הנוחות נוטה לטובתו, ומקובל לראות במאזן הנוחות כאבן הבוחן המרכזית להכרעה בבקשה (ע"א 57534-11-24 הסעות בירת הנגב בע"מ נ' רשות המיסים, פסקה 4 והאסמכתאות שם (11.2.2025)). כאשר עסקינן בפסק דין כספי, עיכוב ביצוע יינתן רק במקרים שבהם המבקש לא יוכל לגבות מהמשיב את כספו בחזרה או כאשר ביצוע פסק הדין יגרום למבקש נזק כלכלי בלתי הפיך (ראו, מיני רבים, ע"א 57104-12-25 אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ נ' שמעון, פסקה 8 (29.1.2026); ע"א 70214-05-25 גרי נ' פנגו פיי אנד גו בע"מ, פסקה 2 (12.8.2025)).

7. מבלי להידרש לסיכויי הערעור, אני סבור כי במקרה שלפנינו מאזן הנוחות נוטה במובהק לטובת המבקש. אין חולק כי המשיבות בהליכי חדלות פירעון וכי כספים שיקבלו יוקנו לנאמן ויחולקו לנושים (ראו לעניין זה את סעיף 4 לתשובת המשיבות ממנו עולה בבירור הכוונה לחלק את הכספים לנושים). ברי כי אם ערעור המבקש יתקבל הוא יתקשה לגבות את כספו בחזרה ומתעורר חשש ממשי שלא ניתן יהיה להשיב את המצב לקדמותו (השוו לע"א 9735-03-26 רשות מקרקעי ישראל נ' ע.ל. גיבור בע"מ, פסקה 7 (19.4.2026)). יצוין כי בקביעתי זו לקחתי בחשבון את הבהרת המשיבות כי חלוקת הכספים לנושים תעשה בכפוף להעמדת כתבי שיפוי בנקאיים ואולם לא הובהרה זהות הנושים ומספרם; וכפי שעולה מתגובת המבקש מיום 21.10.2026, מדובר במספר רב

מאוד של נושים, כך שאם ערעורו יתקבל, החזרת הכספים באמצעות אכיפת מאות כתבי שיפוי בנקאיים, גם אם תעשה על ידי הנאמן, תהא מורכבת לביצוע (השוו: ע"א 11080-05-26 נחלה הקרן לגאולת אדמות לישראל (קרנ"ש) בע"מ נ' יורשי בליה, פסקה 5 (9.6.2026); ע"א 64898-12-24 מדינת ישראל נ' שושני, פסק 12 (22.1.2025)). בנסיבות העניין, איני סבור כי יש בכך כדי ליתן מענה מספק לחשש שלא ניתן יהיה להשיב את המצב לקדמותו. בהקשר זה, אף לא למותר לציין כי מדובר בסכום משמעותי של כ-13 מיליון ש"ח כולל ריבית והצמדה (ע"א 76948-04-26 עיריית תל-אביב-יפו נ' טויטו, פסקה 5 (2.6.2026); ע"א 1342-01-26 נעמן נ' סמילה, פסקה 9 (30.3.2026)).

מנגד, המבקש הוא זרוע מזרועותיה של המדינה ואין חשש שלא ישלם למשיבות את החזרי המס ככל שערעורו יידחה (ע"א 2380-10-24 המינהל האזרחי ביהודה ושומרון נ' נופי כרמים בע"מ, פסקה 6 (10.12.2024); ע"א 460/15 עיריית נהריה נ' סלנר הנדסה אזרחית בע"מ, פסקה 8 (10.2.2015)).

8. אשר על כן, מצאתי להיעתר לבקשה ולהורות על עיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט המחוזי עד להכרעה בערעור. בנסיבות העניין, יומן בית המשפט יעשה מאמץ לקבוע את הדיון בערעור בהקדם, והכל בכפוף לאילוציו. לא ראיתי ליתן צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ד חשון תשפ"ז (04 נובמבר 2026).

יצחק עמית
נשיא